

بررسی جمعیتی و جامعه‌شناختی کارتن‌خواب‌ها در شهر تهران

مریم میری

کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

موضوع این مطالعه بررسی ویژگی‌های جمعیتی - اجتماعی کارتن‌خواب‌های شهر تهران بوده است. این مطالعه با هدف شناخت متغیرهای مؤثر بر میزان کارتن‌خوابی این جامعه آماری انجام شده است. چشم‌اندازهای نظری مختلف در خصوص عوامل مؤثر بر بروز و گسترش بی‌خانمانی مورد بررسی قرار گرفته و نظریه‌های سازمانی اجتماعی، پیوند اجتماعی هیرشی و نظریه‌های تبیین‌کننده بی‌خانمانی جهت تدوین الگوی نظری و فرضیات در چارچوب نظری تحقیق مورد استفاده قرار گرفته‌اند. جامعه آماری این تحقیق کلیه افراد بی‌خانمان حاضر در گرمخانه خاوران در جنوب شرق تهران به تعداد ۲۷۲ نفر در زمان مراجعه محقق بوده است که به صورت تمام شماری مورد بررسی قرار گرفته‌اند. روش تحقیق پیمایش و ابزار مورد استفاده پرسشنامه محقق ساخته بوده است. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی در نرم‌افزار SPSS انجام شده است. از آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط متغیرهای مستقل با متغیر وابسته میزان کارتن‌خوابی استفاده شده است و داده‌های حاصل از پژوهش به صورت جداول فراوانی و مشخص‌کننده‌ای مرکزی و پراکندگی و همچنین نتایج آزمون همبستگی ارائه شده است. در سطح بالاتر تحلیل از رگرسیون چند متغیره برای پیش‌بینی متغیر وابسته میزان کارتن‌خوابی استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که به لحاظ جمعیت شناختی بخش عمده‌ای از کارتن‌خواب‌ها از لحاظ سنی در گروه جمعیت فعال قرار می‌گیرند. در مجموع بیش از ۸۰ درصد از بی‌خانمان‌ها یا تشکیل خانواده نداده‌اند یا خانواده‌شان از هم پاشیده است. تنها ۷/۷ درصد از بی‌خانمان‌ها اعلام کرده‌اند که شاغل‌اند. بخش عمده‌ای نزدیک به کل کارتن‌خواب‌های ساکن در گرمخانه خاوران را قشر پایین جامعه تشکیل می‌دهند. نتایج آزمون فرضیات تحقیق نشان داد که بین متغیرهای شبکه اجتماعی، میزان فشار اجتماعی، میزان حمایت اجتماعی، میزان گرایش به مصرف مواد مخدر، میزان وجود محرک منفی، میزان پیوستگی و میزان قربانی شدن با متغیر وابسته میزان کارتن‌خوابی ارتباط آماری معنادار وجود دارد و تحلیل رگرسیونی نشان می‌دهد که مهم‌ترین متغیر پیش‌بین برای کارتن‌خوابی متغیر میزان شبکه اجتماعی است.

واژه‌های کلیدی: بی‌خانمانی، شبکه اجتماعی، حمایت اجتماعی، قربانی شدن، گرایش به مصرف مواد مخدر

مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی

دوره ۷، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰، صفحات ۲۴۳-۲۲۶